

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Boós Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Földvári Attila ügyvéd által képviselt I. rendű és a II. rendű alperesek ellen kártérítés és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 9.G.41.808/2007. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.553/2010/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 34. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.000.000 (Egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak - külön felhívásra - megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes és az I.r. alperes között 2001. november 15-én telekommunikációs szolgáltatás nyújtására hosszútávú együttműködési szerződés jött létre, amelyben a felperes vállalta, hogy a meglévő és épülő hálózatait az I.r. alperes rendelkezésére bocsájtja és kizárólagos jogot biztosított részére az internet szolgáltatására. A felperes és a II.r. alperes között 2001. november 15-én két adásvételi szerződés jött létre. Az egyik szerződésben a felperes a tulajdonában álló Budapest Zugló, Budapest XVI. kerület, Páty,

Zsámbék és Tök helységeiben létesített kábeltelevíziós hálózatának, míg a másik szerződésben a Budakeszi és Törökbálint helységeiben lévő kábeltelevíziós hálózatának a tulajdonjogát ruházta át a II.r. alperesre. A felek megállapodása szerint a felperest mindkét adásvételi szerződés tekintetében öt éves időtartam alatt visszavásárlási jog illette meg. Ugyanezen a napon, 2001. november 15-én a II.r. alperes és a felperes között létrejött üzemeltetési szerződéssel a II.r. alperes, mint már tulajdonos a Budakeszi és Törökbálint helységeiben létesült kábeltelevíziós rendszert átadta üzemeltetésre a felperesnek. A II.r. alperes és a felperes között a 2001. december 1-jén létrejött üzemeltetési szerződés szerint pedig a II.r. alperes, mint tulajdonos a felperesnek a Budapest XVI. kerület, Zugló, Páty, Zsámbék és Tök helységeiben létesült kábeltelevíziós rendszer üzemeltetését adta át. Mindkét üzemeltetési szerződésben úgy rendelkeztek a felek, hogy az új befizető bekötésével keletkezett hálózat a szerződés hatálya alatt az üzemeltető tulajdonát képezi. A felperes, a II.r. alperes, valamint - az idő közben a felperes ügyvezetője és az I.r. alperes által megalapított - .. (a továbbiakban: ..) 2002. február 7-én olyan tartalmú szerződést kötöttek, melyben a felperes a II.r. alperessel 2001. november 15-én megkötött szerződés alapján az őt megillető visszavásárlási jog jogosultjaként a ..-t jelölte ki. A visszavásárlási jog felfüggesztő feltétellel volt gyakorolható, amennyiben a felperes a fizetési kötelezettségének a II.r. alperes felé nem tesz eleget. Valamennyi fent ismertetett szerződésben a szerződő felek a szerződésekből eredő jogvitáik elbírálására a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróóság kizárólagos hatáskörét kötötték ki.

A felperes 2002-ben a Budapest XVI. kerületben és Budakeszin hálózatbővítéseket végzett. A felperes és a II.r. alperes között 2002. május 2-án létrejött szolgáltatási szerződésben a felek úgy rendelkeztek, hogy

a 2001. november 15-én és 2001. december 1-jén megkötött üzemeltetési szerződések hatályukat veszti és a továbbiakban a felperes a budapesti kábeltelevízió hálózatot szolgáltatás céljából a II.r. alperestől bérli. A II.r. alperes ezt a szerződést 2003. január 2-án díjfizetés elmulasztása miatt felmondta és felszólította egyben a felperest, hogy Budakeszi, Törökbálint, Páty, Zsámbék és Tök helységeiben - szóbeli engedély alapján - folytatott szolgáltatást szüntesse meg. A .. 2003. január 9-én közölte a felperessel, hogy helyette kezesként teljesített a II.r. alperesnek, ezért a budapesti hálózat tekintetében él visszavásárlási jogával a 2002. február 7-én létrejött szerződés szerint. A felperes 2003. január 20-án közölte a II.r. alperessel, hogy él az adásvételi szerződésekben biztosított visszavásárlási jogával. Az alperes a 2002. február 7-én megkötött szerződésre hivatkozva a budapesti és Törökbálinton létesült kábeltelevíziós

hálózatok tekintetében a felperes visszavásárlási jogát vitatta, míg Páty, Zsámbék, Tök és Budakeszi tekintetében a felperes visszavásárlási jogának gyakorlását a vételár megfizetésétől tette függővé. A felperes a visszavásárlási jog gyakorlására a .. kijelölésére vonatkozó szerződést semmisnek tekintette, magát tartotta a visszavásárlási joggal érintett valamennyi hálózat tulajdonosának, a vételárat azonban a II.r. alperesnek - a közöttük keletkezett elszámolási vita miatt - nem fizette meg. Erre tekintettel a II.r. alperes 2004. március 3-án a felperes részére visszavásárlási jogot biztosító - 2001. november 15-én létrejött - szerződésektől elállt.

Az I.r. alperes - állítva, hogy idő közben adásvételi szerződéssel megszerezte az érintett kábeltelevíziós hálózatot - 2004. március 8-án a Pátyon létesített kábeltelevíziós rendszerről a felperest lekötötte és a hálózatot birtokba vette.

Egy perben nem álló személy a felperes és a II.r. alperes, mint alperesek ellen, tulajdonjog megállapítása és birtokba adás iránt indított perében a jogerős részítélet indokolása - egyebek mellett - kitért arra, hogy a felperes az adásvételi szerződés folytán már nem volt tulajdonosa a budakeszi kábeltelevíziós hálózatnak és bár a visszavásárlási jog megillette, azonban a vételárat nem fizette meg, így a II.r. alperes jogszerűen állt el a szerződéstől.

A felperes által az I.r. alperes ellen birtokháborítás iránt folyamatban volt perben a Budakörnyéki Bíróság ítéletével kötelezte az I.r. alperest, hogy a pátyi kábeltelevíziós hálózaton hagyjon fel a jelszolgáltatással, és azt adja a felperes birtokába. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Bíróság - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó - ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a birtokvita a felperes birtoklásának ténye alapján került elbírálásra, ezért mellőzte a tulajdonátruházással és a visszavásárlási jog gyakorlásával összefüggő jogügyletek, illetve érvényességük vizsgálatát.

A felperes által a II.r. alperes és a .. ellen indított VB 04141. számú perben a választottbíróság ítéletével a felperes keresetét, amely lényegileg annak megállapítására irányult, hogy a .. visszavásárlási jogára vonatkozó szerződéses kikötés semmis és a felperes visszavásárlási jogának gyakorlásával tulajdont szerzett a budapesti kábeltelevíziós hálózatokra, elutasította. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a felperes tartozott a II.r. alperesnek, ezért a szerződés felmondása jogszerű volt, majd miután a kezes teljesített, az tulajdonjogot szerzett. Minderre tekintettel a felperes visszavásárlási jognyilatkozata önmagában nem keletkeztet tulajdonjogot.

A felperes feljelentése alapján csalás büntettének alapos gyanúja miatt ismeretlen személy ellen indult büntető eljárás. Emellett a felperes ügyvezetőjével szemben is megindult büntető eljárásban a Budaörsi Városi Bíróság a 4.B.482/2005/63. számú ítéletével a felperest a csalás bűncselekménye miatt emelt vád alól felmentette. A nem jogerős ítélet indokolásában az elkövetői szándék vizsgálata körében megállapította, hogy a Törökbálinton létesült kábeltelevíziós hálózat tekintetében megkötött adásvételi szerződés, továbbá a .. visszavásárlási jogára vonatkozó szerződés színlelt volt, mert valójában kölcsönszerződést lepleztek, ezért azok semmisek. A felperes ügyvezetője, a leplezett szerződésekre tekintettel mindvégig abban a tudatban üzemeltette a hálózatot, hogy az az ő tulajdona.

A felperes többször módosított keresetében a Ptk. 115. § és 339. § (1) bekezdése alapján a Pátyon, Budakeszin, Budapest XIV. és XVI. kerületben meglévő, valamint a 2001. november 15-e után a Budapest XVI. kerületben és Budakeszin létesített kábeltelevíziós hálózati szakaszokra vonatkozó tulajdonjoga alapján kérte az alpereseknek a hálózatok birtokba adására és a jogellenes hálózatfoglalásokkal okozott 2.591.202.200 forint kárának és kamatai megfizetésére kötelezését. Kereseti álláspontja szerint az alperesekkel 2001. november 15-én megkötött adásvételi szerződések és az abban érintett hálózatokra vonatkozó üzemeltetési szerződések, valamint a 2002. február 7-én létrejött szerződések színleltek - mert a felek valójában kölcsönszerződést lepleztek - ezért azok semmisek. Az alperes pergátló kifogását (választottbíróági kikötés) követően a felperes keresetének jogalapját akként módosította, hogy nem a szerződésekből, illetve azok érvénytelenségéből és a visszavásárlási jogának gyakorlásából eredően állítja a tulajdonjogát, hanem a szerződések megkötése idején már meglévő hálózaton, illetve az azt követően épített hálózatbővítéseken fennálló tulajdonjoga alapján érvényesíti az igényét.

Az alperesek elsődlegesen a per megszüntetését kérték, hivatkozva egyrészt arra, hogy a keresetben érvényesített követelés tárgyában a választottbíróság már jogerős ítéletet hozott, illetve a felperes által hivatkozott szerződések választottbíróági szerződésnek minősülnek, amelyre vonatkozó jogviták elbírálására a polgári perben eljáró bíróság hatáskörrel nem rendelkezik. Erdemben, a felperes e nyilatkozatukat követően megváltoztatott keresetének az elutasítását kérték, vitatva annak jogalapját és összegszerűségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek együttesen 7.750.000 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 900.000 - 900.000 forint eljárási

illetéket. Az első fokú ítélet indokolása szerint a felperes és a II.r. alperes a 2001. november 15-én, a 2001. december 1-jén és a 2002. február 7-én megkötött szerződéseikkel vegyesen, a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbtv.) 5. § (1) bekezdése szerinti választottbírósi szerződést kötöttek, amely kizárja, hogy az állam bírósága e szerződésekből eredő jogot - akár közvetett módon is - megítéljen, miután a szerződésekből származó jogviták elbírálására a felek által kijelölt választottbírói bíróság jogosult. Ezen túlmenően a „felperes és a II.r. alperes részvételével” folyamatban volt perben jogerős ítélet állapította meg, hogy a felperes a visszavásárlási jog bejelentését követően tulajdonjogot nem szerzett, továbbá a „felperes és a II.r. alperes részvételével” folyamatban volt eljárásban a választottbírói bíróság jogerős ítéletével megállapította, hogy az üzemeltetési szerződést a II.r. alperes hatályosan megszüntethette és a készfizető kezes kötelezettségének teljesítését követően a visszavásárlási jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat önmagában a felperes tulajdonszerzését nem eredményezhette. E jogerős ítéletek a Pp. 229. § (1) bekezdése szerint kizárják, hogy az egyébként már elbírált jogokat meghatározó jogi tényeket a felperes utóbb ismételtén vitássá tegye. A per adataiból megállapítható, hogy az I.r. alperes 2004. március 8-án birtokháborító magatartást tanúsított, a megkötött szerződésekből, illetve a jogerős ítéletekkel elbírált jogokból következően azonban a felperesnek ebben az időpontban már nem volt szerződéses joga arra, hogy a tőle elvett dolgokat magánál tartsa. Ettől függetlenül a jogalap nélküli birtokost is megilleti a birtokvédelem. A bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti értékelésével ugyanakkor nem volt megállapítható, hogy az I.r. alperes magatartásával okozati összefüggésben a felperest kár érte volna, illetve az alperesek egyéb jogellenes, károkozó magatartást tanúsítottak volna. A csatolt iratokból az sem volt megállapítható, hogy a ténylegesen az alperesek birtokában lévő, 2001. november 15. után létesített hálózati szakaszokra és elővételi helyekre a felperes a létesítéssel tulajdonjogot szerzett. Az adásvételi, üzemeltetési és a visszavásárlási jog jogosultságának kijelölését meghatározó szerződéssel vegyesen a felek választottbírói szerződést kötöttek, ezért az állam bírósága nem rendelkezett jogosultsággal arra, hogy e szerződésekből származó olyan jogvitát bíráljon el, amely szerint a felperes e szerződések semmisségére hivatkozott volna.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 15 napon belül egyetemlegesen „1.000.000 forint + áfa” másodfokú perköltséget, valamint az államnak felhívásra 900.000 forint fellebbezési illetéket. A másodfokú bíróság egyetértve az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokaival, a fellebbezésben

előadottakra kiemelte:

A felperes az alpereseknek a választottbíróági kikötésre alapított, per megszüntetésére irányuló indítványát követően keresetét már arra a tényre alapította, hogy a per tárgyát képező hálózatokra a megépítésükkel szerzett tulajdonjogot és kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy keresetével a hálózatok építésével létrejött tulajdonjogát kívánja megóvni. A perben nem érvényesít a választottbíróági szerződéses megállapodáshoz kapcsolódó jogot. Ebből következően a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy a pernek a felek között létrejött bármely szerződésből eredő jog a tárgya volt és a bíróságnak ezeket a szerződéses jogokat elbírálván kellett volna érdemi döntést hoznia. Alaptalanul hivatkozott a felperes a Pp. 4. § (1) és (2) bekezdései alapján arra, hogy az elsőfokú bíróságot a büntetőügyekben eljáró bíróságok ítélete kötötte. A polgári perben eljáró bíróságot ugyanis a büntetőügyben eljáró bíróság határozata is csak annyiban köti, amennyiben egy jogerősen megállapított bűncselekmény vagyoni következményeiről kell a perben döntenie és ez esetben is csak azt nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a bűncselekményt. Az adott esetben azonban az elsőfokú bíróságnak nem is egy jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről kellett határoznia. A felperes a Pp. 229. § (1) bekezdése alapján a választottbíróági ítélettel már elbírált jogát sem vitathatja.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, tartalmilag annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az alperesek kereset szerinti marasztalása, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Pp. 206. §-át megsértve mellőzték a felperes ügyvezetője ellen emelt vád alól felmentő ítéletnek a bizonyítás anyagává történő tételét. Miután az alperesek védekezése a hálózatokra vonatkozó tulajdonjog szerződésekkel történő megszerzésére irányult, mely szerződésekre kereseti kérelmet nem terjesztett elő, a Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján külön eljárás nélkül hivatkozhatott az alperesek védekezésének alaptalanságát alátámasztó szerződések érvénytelenségére, amelyet a büntetőügyben eljáró bíróságok is megállapítottak. A Pp. 229. § (1) bekezdését megsértve állapították meg az eljáró bíróságok az igényérvényesítés kizártságát a választottbíróági ítélete alapján, amely csupán a „pesti” hálózatot érintő keresetét bírálta el. A felperes egyetértett azzal, hogy a szerződésekből eredő jogvita elbírálására az állam bíróságának hatásköre nincs és a szerződés érvénytelenségéről, valamint annak jogkövetkezményeiről a választottbíróáságnak kell határoznia. Hangsúlyozta azonban, hogy a perben rendelkezésre állt két olyan büntetőítélet is, amelyek megállapították, hogy a felperes ügyvezetője azért nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, mert a szerződések érvénytelenek. A jogerős ítélet téves

álláspontjával szemben a perben nem a megállapított, hanem a felmentéshez vezető jogerősen elbírált bűncselekmény anyagi jogi következményei felől kellett határozni a keresettel érvényesített tulajdoni és kárigények tekintetében. A felmentés alapja ugyanis a szerződések semmisségének megállapítása és erre tekintettel a felperes tulajdonjogának fennállása volt. A Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében a büntetőügyben hozott határozat tényállása és az abban foglalt jogi indokolás is köti a polgári bíróságot, ha e jogi tények kétségsbe vonása a vádlott bűnösségének megállapítását eredményezné.

Az alperesek a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felperes Ptk. 115. §-a alapján előterjesztett keresetének alapja a - perbeli szerződések megkötésének időpontjában meglévő és az azt követően létesített - kábeltelevíziós hálózatokon fennálló tulajdonjoga. A felperes állított tulajdonjogának megítéléséhez, mivel a szerződések alapján az alperesek is tulajdonszerzésükre hivatkoztak, nélkülözhetetlen a hálózatok adásvételével, üzemeltetésével és a visszavásárlási joggal kapcsolatos szerződés, illetve joggyakorlás - felperes által vitatott - érvényességének vizsgálata. Miután a szerződő felek e szerződéses jogviszonyukból keletkezett vitájuk elbírálására a választottbíróság eljárását kötötték ki, a Vbtv. 3. §-a alapján perben érvényesített valamennyi igény tekintetében választottbírósági eljárásnak van helye, amely a polgári perben eljáró bíróság hatáskörét kizárja. Erre tekintettel - az alperesek permegszüntetés iránti kérelmének előterjesztését követően - a felperes keresetének jogalapját úgy módosította, hogy már a szerződésektől függetlenül, az általa történt létesítéssel állította a kábeltelevíziós hálózatokon fennálló tulajdonjogát és az erre alapított kárát. Az alperesek perbe bocsátkoztak és változatlanul az adásvételi szerződésekkel megszerzett kábeltelevíziós hálózatokon fennálló tulajdonjogukra, valamint a felperes visszavásárlási joggyakorlásának hatálytalanságára hivatkozva vitatták a kereset jogalapját. A felperes azonban a szerződésektől függetlenül a kábeltelevíziós hálózatokon fennálló tulajdonjogát a perben nem bizonyította. Ennek részben, az üzemeltetési szerződések hatálya alatt létesített hálózatbővítések tekintetében való igazolására a felperes által csatolt iratok nem voltak alkalmasak, mivel e hálózati szakaszok a 2002. május 2-án létrejött szolgáltatási szerződéssel hatályukat veszítő 2001. november 15-ei és 2001. december 1-jei üzemeltetési szerződések értelmében is csak a szerződés hatálya alatt képezhették a felperes tulajdonjogát.

Helytállónan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a büntető bíróság ítélete a perbeli jogvita elbírálása szempontjából

relevanciával nem bír. A téves felülvizsgálati állásponttal szemben a Pp. 4. § (1) bekezdése értelmében a polgári perben eljáró bíróságot a felperes ügyvezetőjének büntetőügyében hozott - nem jogerős - ítélet és annak indokolása nem köti. Amint arra a jogerős ítélet is helytállóan rámutatott, az adott esetben nem a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől kellett a polgári perben eljáró bíróságnak döntenie. Függetlenül attól, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság a vád tárgyává tett bűncselekmény elkövetésének megítélése során, a felperes tudatállapotának vizsgálata körében a szerződésekkel kapcsolatban milyen megállapításokat tett, a felperes tulajdonjogi igénye tárgyában előterjesztett keresete nem tekinthető egy jogerősen elbírált bűncselekményből eredő polgári jogi igénynek. A szerződések érvényességének vagy érvénytelenségének - fentiekben is említett okból való - figyelmen kívül hagyása pedig végképp nem eredményezi a bűncselekmény elkövetésének a polgári perben való megállapítását. Mindezekre tekintettel a felperes perben érvényesített dologi jogi igénye és az ezen alapuló kárigénye alaptalan. Ezért jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet a keresetet.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperesek ügyvédi képviselőjével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A felperes személyes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2011. október 19.

Dr. Mészáros Máttyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő